

РЕСПУБЛИКА БУРЯТИЯ

БУРЯАД УЛАСАЙ

ЗАКОН

ХУУЛИ

**«Буряад Уласай «Муяын аймаг» гэхэн
нютагай засагай аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын
бүридэлдэ ородог бүхы һуурин тосхонууды нэгэдүүлхэ аргаар шэнэлэн
хубилгаха болон шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай
байгууламжада нютагай засагай тойрогой
эрхэ зэргэ олгохо тухай**

*Буряад Уласай Арадай Хурал
2024 оной декабриин 17-до
баталан абаа*

Тус Хууляар «Оросой Холбоото Уласта нютагай өөһэдын хүтэлбэри эмхидхэлгын юрэнхы заршамууд тухай» гэхэн 2003 оной октябрийн 6-ай № 131-ФЗ Холбоото уласай хуулийн 13-дахи сатьягай 3.1-1-дэхи хубийн ёһоор (саашадаа – Холбоото уласай хуули) «Буряад Уласай «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын бүридэлдэ ородог бүхы һуурин тосхонууды: «Таксимо тосхон» гэхэн хото һуурин газар, «Северомуйскын» гэхэн хото һуурин газар, «Муяын хүдөө захиргаан» гэхэн сомон, – нэгэдүүлхэ түхэлөөр шэнэлэн хубилгалга бээлүүлэгдэхэ.

Шэнэлэн хубилгалга «Буряад Уласай «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын (саашадаа - «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжа) үүсхэлээр, нэгэдүүлэгдэжэ байһан һуурин тосхон бүхэнэй болон «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын түлөөлэлгэтэ зургаануудай элирхэйлһэн нютагай засагай аймагай бүридэлдэ ородог бүхы һуурин тосхонуудай хүн зоной зүбшөөлөөр бээлүүлэгдэнэ.

1-дэхи статья

1. «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын бүридэлдэ

ородог бүхы хуурин тосхонуудыг: «Таксимо тосхон» гэхэн хото хуурин газар, «Северомуйскын» гэхэн хото хуурин газар, «Муяын хүдөө захиргаан» гэхэн сомон, – нэгэдүүлхэ аргаар шэнэлэн хубилгаха болон шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжада нютагай засагай тойрогой эрхэ зэргэ олгохо.

2. «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын бүридэлдэ ородог хуурин тосхонууд (саашадаа – шэнэлэн хубилгагдажа байһан хуурин тосхонууд) болон «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжа тус Хуулийн хүсэндөө ороһон үдэрһөө нютагай засагай байгууламжануудай эрхэ зэргэ алдаха.

3. Шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжын байгуулагдаһан үдэрөөр тус Хуулийн хүсэндөө ороһон үдэр тоологдохо.

4. Шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжыг байгуулхада, шэнэлэн хубилгагдажа байһан хуурин тосхонуудай бүридэлдэ ородог хуурин газарнуудай, мүн Буряад Уласай Муяын аймагай дэбисхэр дээрэхи бусад захиргаанай-дэбисхэрэй хубинуудай (аймагай, хүдөөгэй зүблэлэй ба сомонуудай) эрхэ зэргэ хубилхагүй.

2-дохи статья

1. Шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжын захиргаанай түбөөр Таксимо хууриние тодорхойлон, тэрээндэ «Буряад Уласай Муяын нютагай засагай тойрог» гэхэн нэрэмжэ олгохо.

2. Шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжын хилэнүүд «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын хилэтэй тудана болон «Буряад Уластахи нютагай засагай байгууламжануудай хилэнүүдые тогтоолго, байгуулалга ба эрхэ зэргэ олголго тухай» гэхэн 2004 оной декабриин 31-эй № 985-III Буряад Уласай Хууляар тогтоогдодог.

3-дахы статья

1. Хубилгагдажа байһан хуурин тосхонуудай болон «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын түлөөлэлгэтэ зургаанууд шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжын нэгэдэхи зарлалай түлөөлэлгэтэ зургаанай түрүүшын зүблөөнэй үнгэргэгдэхэ үдэр болотор бүрин этигэмжэнүүдээ бээлүүлхэ.

Хубилгагдажа байһан хуурин тосхонуудай болон «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын засаг дарганар шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжын түрүүшын засаг даргын тушаал эзэлхэ үдэр болотор бүрин этигэмжэнүүдээ бээлүүлхэ.

Хубилгагдажа байһан хуурин тосхонуудай болон «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын нютагай захиргаанууд шэнээр

байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нютагай захиргаанай бүрилдүүлэгдэхэ үдэр болотор бүрин этигэмжэнүүдээ бээлүүлхэ.

«Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын шалгалта-тоололгын зургаан шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын шалгалта-тоололгын зургаанай бүрилдүүлэгдэхэ үдэр болотор бүрин этигэмжэнүүдээ бээлүүлхэ.

2. Шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудай бүрилдүүлэгдэтэр Холбоото уласай хуулийн 14-дэхи ба 15-дахи статьянуудай ёһоор зохистой дэбисхэрнүүд дээрэ шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нютагай удха шанартай асуудалнуудые шийдхэхэ талаар бүрин этигэмжэнүүдые хубилгагдажа байһан һуурин тосхонуудай болон «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаанууд бээлүүлхэ.

3. Шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаанууд эрхэ мэдэлэйнгээ ёһоор Оросой Холбоото Уласай гүрэнэй засагай зургаануудтай, Буряад Уласай гүрэнэй засагай зургаануудтай, нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудтай, хубийн ба хуулийн эрхэтэ нюурнуудтай харилсаануудта хубилгагдажа байһан һуурин тосхонуудай болон «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудай эрхэ залгамжалагша болодог. Эрхэ залгамжалал тухай асуудалнууд шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нютагай засагай хуули ёһоной шийдхэбэринүүдээр гуримшуулагдаха ёһотой.

4. Хубилгагдажа байһан һуурин тосхонуудай болон «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудай гү, али тэдэнэй хабаадалгатайгаар урид байгуулагдахан нютагай захиргаануудай зургаанууд, нютагай засагай эмхи зургаанууд, үйлэдбэрийн эмхинүүд болон эмхинүүд тушаа эрхэ залгамжалгын асуудалнуудые шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нютагай засагай хуули ёһоной шийдхэбэринүүдээр гуримшуултар зохистой нютагай захиргаануудай зургаанууд, нютагай засагай эмхи зургаанууд, үйлэдбэрийн эмхинүүд болон эмхинүүд анханайнгаа эмхидхэлэй болон хуули ёһоной түхэлөөрөө ажаябуулгаяа бээлүүлхээр байдаг.

5. Хубилгагдажа байһан һуурин тосхонуудай болон «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудай баталан абаһан нютагай засагай хуули ёһоной шийдхэбэринүүд холбоото уласай хуулинуудта болон Оросой Холбоото Уласай бусад гуримшуулгын хуули ёһоной шийдхэбэринүүдтэ, Буряад Уласай Үндэһэн хуулида, Буряад Уласай хуулинуудта болон бусад гуримшуулгын хуули ёһоной шийдхэбэринүүдтэ, мүн шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудай нютагай засагай хуули ёһоной шийдхэбэринүүдтэ харша бэшэ хубида хүсэндөө байдаг.

4-дэхи статья

1. Шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нэгэдэхи зарлалай түлөөлэлгэтэ зургаанай хунгамалнуудай хунгалта тэрэнэй байгуулагдахан үдэрһөө нэгэ жэл болохоһоо орой бэшэ үнгэргэгдэхэ ёһотой.

2. Шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нэгэдэхи зарлалай түлөөлэлгэтэ зургаанай хунгамалнуудай хунгалтые «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын газар дэбисхэрэй хунгуулийн комисси зарладаг. Хунгалта «Оросой Холбоото Уласай эрхэтэдэй хунгуулийн эрхын болон бүгэдын ханал хуряалгада хабаадаха эрхын гол лаб найдуулганууд тухай» гэхэн 2002 оной июниин 12-ой № 67-ФЗ Холбоото уласай хуулийн болон «Буряад Уластахи нютагай засагай байгууламжын түлөөлэлгэтэ зургаанай хунгамалнуудай хунгалта тухай» гэхэн 2003 оной сентябриин 17-ой № 419-III Буряад Уласай Хууляар тогтоогдоһон гуримаар үнгэргэгдэдэг.

3. Шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нэгэдэхи зарлалай түлөөлэлгэтэ зургаанай хунгамалнуудай хунгалтын бэлэдхэл болон үнгэргэлгые «Оросой Холбоото Уласай хуули тогтоолгын зарим шийдхэбэринүүдтэ хубилалтануудые оруулха тухай» гэхэн 2022 оной мартын 14-эй № 60-ФЗ Холбоото уласай хуулийн 9-дэхи статьягай 9-дэхи хубиин ёһоор, Буряад Уласай хунгуулийн комиссийн шийдхэбэреэр шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудта хунгалта бэлдэхэ болон үнгэргэхэ талаар бүрин этигэмжэнүүдэй бээлүүлгын даалгагдахан газар дэбисхэрэй хунгуулийн комисси (саашадаа - хунгалта эмхидхэжэ байһан хунгуулийн комисси) эмхидхэдэг.

4. Шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нэгэдэхи зарлалай түлөөлэлгэтэ зургаанай хунгамалнуудай хунгалта үнгэргэхэ хунгуулийн тойрогуудай хэб зурагые хунгалта эмхидхэжэ байһан хунгуулийн комисси хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө табан үдэрэй үнгэрхэхөө орой бэшэ тодорхойлдог ба баталдаг.

5. Шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нэгэдэхи зарлалай түлөөлэлгэтэ зургаанда хунгалта үнгэргэлгын эд хэрэгсэлэй ба оньһоной талаар хангалгые уласай бюджетэй мүнгэнэй ашаар Буряад Уласай бүрин этигэмжэтэ гүйсэдхэхы зургаан бээлүүлдэг.

5-дахы статья

1. Шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудай дотоодо байгуулгые шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нэгэдэхи зарлалай түлөөлэлгэтэ зургаан хунгагдаһанайнгаа удаа тодорхойлдог ба нютагай

засагай байгууламжын дүрим соо батадхадаг.

2. Шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжын нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаанууд бүрилдүүлэгдэһэн үдэрһөө холбоото уласай ба уласай хуулийн ёһоор дүрим болон нютагай засагай хуули ёһоной бусад шийдхэбэринүүдые абаха эрхэтэй.

3. Шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжын нэгэдэхи зарлалай түлөөлэлгэтэ зургаан хадаа олон мандадтай һунгуулийн тойрогуудаар олонхидо түшэглэһэн һунгуулийн гуримаар олонхиин нюусаар дуугаа үгэхэдэ, бүгэдын адли тэгшэ ба сэхэ һунгаха эрхын үндэһөөр нютагай засагай һунгалтада һунгагдадаг һунгамалнуудай зүблэл (саашадаа – нютагай засагай байгууламжын һунгамалнуудай зүблэл) болоно. Нютагай засагай байгууламжын нэгэдэхи зарлалай һунгамалнуудай зүблэлэй гэшүүдэй тоо - арбан табан һунгамал. Нэгэдэхи зарлалай һунгамалнуудай бүрин этигэмжэнүүдэй болзор – табан жэл.

4. Шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжын түрүүшын засаг даргы (саашадаа - нютагай засагай байгууламжын засаг дарга) мұрысөөнэй дүнгүүдээр мұрысөөнэй комиссийн дэбжүүлһэн дэбжүүлэгдэгшэдэй дундаһаа нютагай засагай байгууламжын һунгамалнуудай зүблэл һунгадаг. Нютагай засагай байгууламжын засаг даргын тушаалда дэбжүүлэгдэгшэдые шэлэн абаха мұрысөө үнгэргэлгын гуримы, мұрысөөнэй комиссийн гэшүүдэй хамтын тоо нютагай засагай байгууламжын һунгамалнуудай зүблэл тогтоодог. Мұрысөөнэй комиссийн гэшүүдэй хахадые нютагай засагай байгууламжын һунгамалнуудай зүблэл томилдог, нүгөө хахадыеень - Буряад Уласай Толгойлогшо.

5. Нютагай засагай байгууламжын засаг даргын бүрин этигэмжэнүүдэй болзор табан жэл юм.

Нютагай засагай байгууламжын засаг дарга нютагай засагай байгууламжын һунгамалнуудай зүблэлэй нютагай засагай байгууламжын засаг даргы һунгаха тухай шийдхэбэри абаһан үдэрһөө тушаалаа эзэлдэг болон нютагай захиргаание толгойлдог.

6. Нютагай засагай байгууламжын засаг дарга удаадахи бүрин этигэмжэнүүдые бэелүүлдэг:

шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжы гүрэнэй засагай зургаануудтай, гүрэнэй бусад зургаануудтай, бусад нютагай засагай байгууламжануудай нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудтай, эрхэтэдтэй болон эмхинүүдтэй харилсаануудта түлөөлдэг, шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжын зүгһөө этигэмжын саарһагүйгөөр үйлэдэдэг;

нютагай засагай байгууламжын һунгамалнуудай зүблэлэй баталан абаһан гуримшуулгын хуули ёһоной шийдхэбэринүүдтэ нютагай засагай байгууламжын дүримөөр тогтоогдоһон гуримаар гараа табидаг ба тунхагладаг;

эрхэ мэдэлэйнгээ хэм соо хуулита шийдхэбэринүүдые гаргадаг;

нютагай засагай байгууламжын Нунгамалнуудай зүблэлэй ээлжээтэ бэшэ зүблөө зарлаха эрилтэ табиha эрхэтэй;

эрхэтэдэй суглаа үнгэргэхэ үүсхэл гаргадаг;

холбоото уласай хууляар тогтоогдоһон ушарнуудта эрхэтэдэй суглаа зарладаг;

нютагай удха шанартай асуудалнуудые шийдхэхэ талаар бүрин этигэмжэнүүдые болон холбоото уласай хуулинуудаар ба Буряад Уласай хуулинуудаар нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудта дамжуулагдаһан гүрэнэй зарим бүрин этигэмжэнүүдые нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудай бөөлүүлхые хангадаг;

Холбоото уласай хууляар болон «Буряад Уласта нютагай өөһэдын хүтэлбэри эмхидхэлгэ тухай» гэхэн 2004 оной декабрийн 7-ой № 896-III Буряад Уласай Хууляар тодорхойлогдоһон бусад бүрин этигэмжэнүүдые бөөлүүлдэг.».

6-дахи статья

1. Тус Хуули нютагай бүгэдын һанал хуряалга үнгэргэхэ тухай эрхэтэдэй үүсхэл гаргаагүй ушарта тус Хуулийн хүсэндөө ороһоной удаа һарын үнгэрһэн хойно хүсэндөө орохо ёһотой 5-дахи статьяһаа гадна албан ёһоор толилогдоһон үдэрэй удаа арбан үдэрэй үнгэрһэн хойно хүсэндөө орохо.

2. Тус Хуулийн хүсэндөө ороһон үдэрһөө 2026 оной мартын 1 болотор тус Хуулийн 1-дэхи статьяда заагдаһан нютагай засагай байгууламжануудые шэнэлэн хубилгаха шэлжэлтын хугасаа хүсэндөө байха. Шэлжэлтын хугасаагай үргэлжэдэ шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжын нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудые бүрилдүүлгэ бөөлүүлэгдэдэг, мүн шэнэлэн хубилгалгатай холбоотой бусад асуудалнууд гуримшуулагдадаг. Шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжын нэгэдэхи зарлалай түлөөлэлгэтэ зургаанай байгуулагдаһан үдэрһөө эхилээд, 2026 оной мартын 1 болотор хугасаада тэрэ шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжын дүрим, нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудые бүрилдүүлгын асуудалнуудаар нютагай засагай хуули ёһоной шийдхэбэринүүдые, шэнэлэн хубилгалгатай ба нютагай удха шанартай асуудалнуудые шийдхэлгэтэй холбоотой нютагай засагай хуули ёһоной бусад шийдхэбэринүүдые баталан абадаг.

3. Шэнэлэн хубилгагдажа байһан нютагай засагай байгууламжануудай эзэн эрхын, ажахын бүлгэмүүдэй хуби нийлүүлэгшын (хабаадагшын) эрхын, бусад эрхэнүүдэй ба уялгануудай шэнээр байгуулагдаһан нютагай засагай байгууламжада шэлжэһэн ушарһаа нютагай засагай эмхи зургаануудай, нютагай засагай нэгэдэмэл үйлэдбэрийн эмхинүүдэй эмхидхэн байгуулгын дансануудта, мүн бусад эмхинүүдэй эмхидхэн байгуулгын ба бусад

дансануудта хубилалтанууд холбоото уласай хууляар тогтоогдохон гуримаар оруулагдадаг.

4. Шэнэлэн хубилгагдажа байхан хуурин тосхонуудай ба «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын бюджетүүдэй түлэбүүдые бэлдэлгы ба хаража үзэлгы, бюджетүүдэй баталалгы ба дүүргэлгы, тэдэнэй дүүргэлтын хиналта бэлүүлгы, бюджетүүдэй бэлүүлгэ тухай тоосоонуудай бэлдэлгы ба баталалгы шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нютагай өөхэдын хүтэлбэрийн зургаануудай бүрилдүүлэгдэхэ үдэр болотор шэнэлэн хубилгагдажа байхан хуурин тосхонуудай болон «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын нютагай захиргаанууд хангадаг, харин шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нютагай өөхэдын хүтэлбэрийн зургаануудай байгуулагдахан үдэрхөө – шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нютагай захиргаан тэдэнэй шэнэлэн хубилгагдахаа урид байхан нютагай засагай байгууламжа бүхэнөөр аминдань.

5. Шэнээр байгуулагдахан нютагай засагай байгууламжын нютагай өөхэдын хүтэлбэрийн зургаануудай байгуулга тодорхойлхо асуудалаар нютагай бүгэдын ханал хуряалга үнгэргэхэ тухай эрхэтэдэй үүсхэл гаргабал, нютагай бүгэдын ханал хуряалга үнгэргэлгы эмхидхэлгэ «Муяын аймаг» гэхэн нютагай засагай байгууламжын газар дэбисхэрэй хунгуулиин комиссида даалгагдаха.

Буряад Уласай Толгойлогшо

Улаан-Үдэ хото
2024 оной декабриин 19

№ 790-VII

А.С. ЦЫДЕНОВ